

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

“ 01 / 09 ” 20/14 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологічне консультування та психокорекція

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 6.010105 «Корекційна освіта (Логопедія)»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

2014 – 2015 навчальний рік

Робоча програма: «Психологічне консультування та психокорекція» для студентів за напрямом підготовки «Корекційна освіта, (Логопедія)».

Розробники: Таран Оксана Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Протокол від “28” серпня 2014 року № 1

Завідувач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти
_____ (О.В. Мартинчук)

ЗМІСТ

Пояснювальна записка

Структура програми навчальної дисципліни

I. Опис предмета навчальної дисципліни

II. Тематичний план навчальної дисципліни

III. Програма

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. БАЗОВІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПСИХОКОРЕКЦІЇ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ПСИХОКОРЕКЦІЯ СІМ'Ї

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Психологічне консультування та психокорекція»

V. Плани практичних занять

VI. Завдання для самостійної роботи

Картка самостійної роботи студента

VII. Індивідуальна науково-дослідна робота

VIII. Система поточного та підсумкового контролю

IX. Методи навчання

X. Методичне забезпечення курсу

XI. Питання до іспиту

XII. Рекомендована література

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Психологічне консультування та психокорекція» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану напряму підготовки 6.010105 – Корекційна освіта (Логопедія).

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Психологічне консультування та психокорекція», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Психологічне консультування та психокорекція» є складовою частиною дисциплін циклу професійно-орієнтованої підготовки. Дана програма передбачає підвищення професійної компетентності студентів, розширення, систематизація та закріплення набутих знань з психологічного консультування та психокорекції, що сприятиме ефективній самореалізації студентів, як фахівців.

Мета курсу – ознайомити з технологією психологічного консультування, розкрити основи психокорекційної роботи; сприяти оволодінню системою знань про методи психологічного консультування та психокорекції; сприяти практичному опануванню основами психологічного консультування та психокорекцій.

Завдання курсу:

- розкрити базові теоретичні засади психологічного консультування та психокорекції;
- ознайомити з технологією здійснення бесіди в межах психологічного консультування та основними напрямками психокорекції;
- сприяння формуванню професійно важливих навичок майбутнього корекційного педагога.

Вивчення лекційного курсу та індивідуальної навчально-дослідницької роботи студентів спрямовано на **засвоєнні таких знань:**

- базові засади психологічного консультування;
- процес організації психологічного консультування;
- технологія психологічного консультування;
- специфіка роботи з різними категоріями клієнтів;
- поняття, задачі, види та принципи психокорекції;
- базові засади складання психокорекційних програм;
- основні напрямки психокорекційної роботи.

Опанування курсу під час семінарських занять та самостійної роботи студенти повинно сприяти формуванню низки **практичних навичок:**

- здатність до організації та проведення психологічного консультування;
- вміння формулювати запит у ході психологічного консультування;
- здатність до індивідуального та сімейного психологічного консультування.
- здатність до складання психокорекційних програм;
- здатність до застосування елементів психокорекційної роботи в діяльності корекційного педагога (логопеда);
- здатність до визначення ефективності проведення психокорекційної роботи.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 144 год., із них 22 год. – лекції, 20 год. – семінарські заняття, 6 год. – індивідуальна робота, 6 год. – модульний контроль, 54 год. – самостійна робота, 36 – семестровий контроль.

Вивчення бакалаврами навчальної дисципліни «Психологічне консультування та психокорекція» завершується складанням екзамену.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 0101 ”Педагогічна освіта”	Нормативна	
	Напрямок підготовки: 6.010105 «Корекційна освіта, (Логопедія)»		
Модулів – 4		Рік підготовки	
Змістових модулів – 4		3-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання: розроблення корекційної програми.		Семестр	
Загальна кількість годин – 144		7- й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>«бакалавр»</u>	Лекції	
		22 год.	-
		Практичні, семінарські	
		20 год.	-
		Семестровий контроль	
		36 год.	-
		Самостійна робота	
		54 год.	-
		Індивідуальні завдання:	
		6 год.	
Вид контролю:			
екзамен	-		

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторні:	лекцій	семінарських	Семестровий контроль	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль I.									
БАЗОВІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ									
1.	Сутність психологічного консультування	6	2	2				4	
2.	Процес організації бесіди	9	4	2	2			5	
3.	Технологія психологічного консультування	9	4	2	2			5	
Разом:		26	10	6	4		2	14	
Змістовий модуль II.									
ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ									
4.	Психологічне консультування осіб в кризових станах	9	4	2	2			5	
5.	Психологічне консультування в межах телефону довіри	9	4	2	2			5	
Разом:		21	8	4	4		1	10	2
Змістовий модуль III.									
ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПСИХОКОРЕКЦІЇ									
6.	Сутність психокорекції	9	4	2	2			5	
7.	Основні напрямки в західній корекційній практиці	9	4	2	2			5	
8.	Методи практичної психокорекції	9	4	2	2			5	
9.	Групова та індивідуальна психокорекційна робота	9	4	2	2			5	
Разом:		40	16	8	8		2	20	2
Змістовий модуль IV.									
ПСИХОЛОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ПСИХОКОРЕКЦІЯ СІМ'Ї									
10.	Особливості психологічного консультування батьків та дітей	9	4	2	2			5	
11.	Особливості психокорекційної роботи з дітьми, підлітками та сім'єю	9	4	2	2			5	
Разом:		21	8	4	4		1	10	2
Усього за навчальним планом:		144	42	22	20	36	6	54	6

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. БАЗОВІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Лекція 1. Сутність психологічного консультування (2 години)

Визначення психологічного консультування. Принципи консультування. Вимоги до консультанта. Задачі та цілі консультування. Роль відповідальності клієнта у консультуванні. Позиції консультанта. Засоби впливу консультанта у процесі консультування. Типи клієнтів.

Організація консультативної бесіди: простір та час. Сфери застосування психологічного консультування.

Основні поняття теми: психологічне консультування, принципи консультування, бесіда, позиції консультанта, відповідальність клієнта, простір та час консультування.

Лекція 2. Процес організації бесіди (2 години)

Підготовка до консультування. Сутність методу бесіди. Загальна характеристика етапів бесіди. Знайомство як початок бесіди. Мета та завдання бесіди. Роль консультанта в бесіді. Формування запиту. Розпитування клієнта та його фази. Гіпотези консультанта. Психокорекційний вплив. Завершення бесіди (підсумки, перспективи подальшої взаємодії консультанта та клієнта, прощання з клієнтом).

Основні поняття теми: бесіда, етапи бесіди, запит, гіпотези консультанта, психокорекційний вплив бесіди.

Семинар 1. Процес організації бесіди (2 години)

Лекція 3. Технологія психологічного консультування (2 години)

Загальна характеристика технології психологічного консультування. Контакт з клієнтом.

Вербальна комунікація. Організація мовлення в діалозі. Робота зі змістовними структурами мовлення клієнта. Наближення мовлення консультанта до мовлення клієнта. Характеристики висловлювань консультанта. Використання альтернатив, парадоксальних питань, уточнення, загострення, інтерпретацій, перефразування.

Невербальна комунікація у ході консультування. Підлаштовування поз, дихання, тону та гучності голосу. Контакт очей, вираз обличчя. Аналіз емоційних переживань та їх акцентування. Використання пауз.

Технічні помилки консультування та шляхи їх подолання.

Основні поняття теми: контакт, вербальна та невербальна комунікація, діалог, альтернативи, парадоксальні питання, уточнення, загострення, інтерпретацій, перефразування, пози, тон та гучність голосу, контакт очей, емоційні переживання.

Семинар 2. Технологія психологічного консультування (2 години).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПРОБЛЕМНЕ ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ

Лекція 4. Психологічне консультування осіб в кризових станах (2 години)

Характеристика кризових переживань. Основні психологічні підходи до подолання особистісного неблагополуччя. Психофізіологічний підхід: профілактика стресових розладів. Соціально-психологічний підхід: кризове консультування. Особистісно-орієнтований підхід: розв'язання внутрішніх конфліктів особистості. Психологічні технології в подоланні неконструктивних страхів (страх ситуації, страх тривоги, страх себе).

Специфіка психологічного консультування жертв насильства, схильних до суїцидної поведінки, осіб, які втратили близьких, невиліковно хворих, тощо.

Основні поняття теми: кризові стани, переживання, стрес, страх, самотність, суїцид, втрата смислу життя, кризове консультування.

Семінар 3. Психологічне консультування осіб в кризових станах (2 години)

Лекція 5. Психологічне консультування в межах телефону довіри (2 години)

Організація консультативної телефонної допомоги. Методологічні основи консультування по телефону. Специфічне та загальне стандартного та телефонного консультування. Стадії телефонного консультування та їх характеристика. Методи впливу у телефонному консультуванні: інтерпретація, інформування, саморозкриття, зворотній зв'язок, логічна послідовність, вилівальне резюме, відкриті та закриті запитання, переказ, відображення почуттів, резюме.

Основні поняття теми: телефонне консультування, стадії телефонного консультування, методи телефонного консультування.

Семінар 4. Психологічне консультування в межах телефону довіри (2 години)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПСИХОКОРЕКЦІЇ

Лекція 6. Сутність психокорекції (2 години).

Сутність поняття психологічна корекція. Види психологічної корекції. Основні принципи, цілі, задачі психокорекційної роботи.

Вимоги, що ставляться до фахівця, який здійснює психокорекційну роботу. Основні компоненти професійної готовності до корекційного впливу.

Принципи побудови та основні види психокорекційних програм. Основні вимоги до складання психокорекційних програм. Оцінка ефективності психокорекції. Фактори ефективності психокорекції.

Основні поняття теми: психологічна допомога, психотерапія, психокорекція, психокорекційна програма.

Семінар 5. Сутність психокорекції (2 години).

Лекція 7. Основні напрямки психокорекції (2 години)

Корекційний вплив в класичному психоаналізі З.Фрейда. Аналітична індивідуальна психокорекція А.Адлера. Клієт-центрований підхід К.Роджерса. Логотерапія. Екзистенціальний напрям.

Поведінковий напрям психокорекції та його техніки. Загальна характеристика підходів когнітивної психокорекції. Трансактний аналіз Е.Берна. Гештальттерапія Ф.Перлза.

Основні поняття теми: психоаналіз, клєт-центрований підхід, логотерапія, екзистенціальна психокорекція, поведінкова психокорекція, когнітивна психокорекція, трансактний аналіз, гештальттерапія.

Семінар 6. Основні напрямки психокорекції (2 години)

Лекція 8. Методи практичної психокорекції (2 години)

Загальна характеристика методу ігротерапія. Вимоги до умов проведення ігротерапії. Вимоги до особистості та професійної підготовки ігротерапевта.

Сутність та цілі арттерапії. Огляд напрямів арттерапії (музикотерапія, бібліотерапія, танцювальна терапія, проєктивний малюнок, складання історій, сказкотерапія, лялькотерапія). Психогімнастика та її структура. Методи поведінкової корекції. Психодрама: зміст та методики.

Основні поняття теми: ігротерапія, арттерапія, музикотерапія, бібліотерапія, танцювальна терапія, проєктивний малюнок, складання історій, сказкотерапія, лялькотерапія, психогімнастика, психодрама.

Семінар 7. Методи практичної психокорекції (2 години)

Лекція 9. Групова та індивідуальна психокорекційна робота (2 години)

Сутність індивідуальної психокорекції. Рекомендації до застосування

індивідуальної психокорекції. Основні методи та стадії індивідуальної психокорекції.

Групова психокорекція та її специфіка. Особливості комплектування групи. Групова динаміка. Базові засади керівництва психокорекційною групою. Основні задачі керівника психокорекційної групи. Робота під наглядом супервізора. Ко-тренери. Типові помилки керівника групи. Етичні вимоги до керівника групи.

Загальна характеристика видів корекційних груп. Тренінгові групи і соціально-психологічний тренінг. Групи зустрічей. Гештальтгрупи. Групи вмінь. Тілесно-орієнтовані групи.

Групова дискусія як метод групової роботи.

Основні поняття теми: індивідуальна та групова психокорекція, Групова динаміка, супервізія, ко-тренери, соціально-психологічний тренінг, групи зустрічей, гештальтгрупи, групи вмінь, тілесно-орієнтовані групи, групова дискусія.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ПСИХОКОРЕКЦІЯ СІМ'Ї

Лекція 10. Особливості психологічного консультування батьків та дітей (2 години)

Технологія сімейного консультування батьків та дітей. Взаємостосунки батьків з дітьми дошкільного, віку. Основне коло питань, що хвилюють батьків дошкільників. Правила ефективної взаємодії та спілкування.

Соціально-психологічне консультування батьків молодших школярів. Проблеми шкільної дезадаптації. Стосунки дитини з однолітками та вчителем. Правила спілкування з дітьми. Правила, обмеження, покарання.

Вирішення проблем підліткового віку шляхом консультування батьків. Консультування батьків юнаків та дівчат. Консультування батьків з приводу взаємостосунків з дорослими дітьми.

Основні поняття теми: тривожні діти, агресивні діти, невпевнені діти, гіперактивні діти, сім'я, дитячо-батьківські стосунки.

Семінар 9. Особливості психологічного консультування батьків та дітей (2 години).

Лекція 11. Особливості психокорекційної роботи з дітьми, підлітками та сім'єю (2 години)

Основні категорії дітей, що потребують психокорекції та напрями роботи з ними. Особливості організації взаємодії з дітьми в умовах групової корекційної роботи.

Сім'я як об'єкт психокорекційного впливу. Методики корекції дитячо-батьківських та сімейних стосунків.

Основні поняття теми: тривожні діти, агресивні діти, невпевнені діти, гіперактивні діти, сім'я, дитячо-батьківські стосунки.

Семінар 10. Особливості психокорекційної роботи з дітьми, підлітками та сім'єю (2 години)

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Психологічне консультування та психокорекція»

Разом: 144 год., лекції – 22 год., семінарські заняття – 20 год.; індивідуальна робота – 6 год., самостійна робота – 54 год., модульний контроль – 6 год.

Модулі	Модуль I			Модуль II		Модуль III				Модуль IV	
Назва модуля	Базові засади психологічного консультування			Проблемне психологічне консультування		Загальні основи психокорекції				Психологічне консультування та психокорекція сім'ї	
Кількість балів за модуль	55 (балів)			69 (бал)		113 (бал)				99 (балів)	
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Теми лекцій	Сутність психологічного консультування	Процес організації бесіди	Технологія психологічного консультування	Психологічне консультування осіб в кризових станах	Психологічне консультування в межах телефону довіри	Сутність психокорекції	Основні напрямки психокорекції	Методи практичної психокорекції	Групова та індивідуальна психокорекційна робота	Особливості психологічного консультування батьків та дітей	Особливості психокорекційної роботи з дітьми, підлітками та сім'єю
Теми семінарських занять		Процес організації бесіди	Технологія психологічного консультування	Психологічне консультування осіб в кризових станах	Психологічне консультування в межах телефону довіри	Сутність психокорекції	Основні напрямки психокорекції	Методи практичної психокорекції	Групова та індивідуальна психокорекційна робота	Особливості психологічного консультування батьків та дітей	Особливості психокорекційної роботи з дітьми, підлітками та сім'єю
Бали за семінарське заняття		10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самостійна робота	10 (бали)	10 (бали)	10 (бали)	10 (бали)	10 (бали)	10 (бали)	10 (бали)	10 (бали)	10 (бали)	10 (бали)	10 (бали)
ІНДЗ								30(балів)			
Види поточного контролю, екзамен				Модульний контроль 1 (25 балів)		Модульний контроль 2 (25 балів)				Модульний контроль 3 (25 балів)	
	Екзамен 40 (балів)										

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. БАЗОВІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Семінар 1. Процес організації бесіди (2 години)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Процес організації бесіди. Етапи бесіди.
2. Особливості вербальної комунікації у процесі консультування.
3. Особливості невербальної комунікації у процесі консультування.
4. Типологія консультантів та клієнтів.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована література:

1. Абрамова Г. С. Практическая психология: Учебник для студентов вузов. – Изд. 6-е, перераб. и доп. – М.: Академический проект, 2001. – 480 с.
2. Алешина Ю. Е. Индивидуальное и семейное психологическое консультирование. – М.: Независимая фирма «Класс», 2000. – 208 с.
3. Горноста́й П. П., Васьковская С. В. Теория и практика психологического консультирования: Проблемный подход. – Киев: Наукова думка, 1995. – 128 с.
4. Кочюнас Р. Основы индивидуального и семейного психологического консультирования: Учеб. пособ. - М.: Ось-89, 2003.
5. Меновщиков В. Ю. Введение в психологическое консультирование. - М.: Смысл, 1998.- 109 с.
6. Немов Р.С. Теория и практика консультирования.: Учебник СПб.: Питер, 2002

Семінар 2. Технологія психологічного консультування (2 години).

План заняття

I. Практична частина.

1. Аналіз професійної компетентності та професійно важливих якостей консультанта.
2. Відпрацювання технологій консультативної бесіди. Формування навичок постановки питань, активного слухання, перефразування тощо.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Рекомендована література:

1. Абрамова Г. С. Практическая психология: Учебник для студентов вузов. – Изд. 6-е, перераб. и доп. – М.: Академический проект, 2001. – 480 с.
2. Алешина Ю. Е. Индивидуальное и семейное психологическое консультирование. – М.: Независимая фирма «Класс», 2000. – 208 с.
3. Карандашев В. Н. Психология. Введение в профессию. М.:Смысл, Академия, 2008. – 512 с.
4. Марголис А.А., Коновалова И.В. Критерии профессиональной компетентности педагога-психолога // Психологическая наука и образование. 2010. №1. – С. 13-20
5. Маркова А.К. Психология профессионализма. – М.: Теис, 1996. – 308 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПРОБЛЕМНЕ ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ

Семінар 3. Психологічне консультування осіб в кризових станах (2 години)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Посттравматичний стресовий розлад як наслідок впливу екстремальних ситуацій.
2. Психологічна допомога особам в переживанні горя та втрати.
3. Специфіка психологічного консультування жертв насильства.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. захист навчального проекту.

Рекомендована література:

1. Васелюк Ф.Е. Психология переживания. Анализ преодоления критических ситуаций. – М.: МГУ, 1984. – 200 с.
2. Васьковская С. В., Горностай П. П. Психологическое консультирование: Ситуационные задачи. – Киев: Вища шк., 1996. – 192 с.
3. Малкина-Пых И. Г. Экстремальные ситуации. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 960 с. – (Справочник практического психолога).
4. Психология экстремальных ситуаций для спасателей и пожарных / Под общей ред. Ю.С. Шойгу. М.: Смысл, 2007. - 319 с.

Семинар 4. Психологічне консультування в межах телефону довіри (2 години)

План заняття

I. Теоретична частина.

1. Сутність суїцидальної поведінки.
2. Фактори, що формують суїцидальні наміри.
3. Діагностичні критерії та профілактика суїцидальної поведінки.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. захист навчального проекту.

Рекомендована література:

1. Малкина-Пых И. Г. Экстремальные ситуации. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 960 с. – (Справочник практического психолога).
2. Моховиков А. Н. Телефонное консультирование. – М.: Смысл, 2001. – 494
3. Рибалка В. Психологічна профілактика суїцидальних тенденцій проблемної особистості / Рибалка Валентин. – К. : Шк. світ, 2009. – 128 с.

Семинар 5. Сутність психокорекції (2 години).

I. Теоретична частина.

1. Базові засади психокорекції.
2. Професійна готовність до психокорекційної діяльності.
3. Розробка корекційних програм.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. захист навчального проекту.

Рекомендована література:

1. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия./Сост. К.В.Сельченко. – Минск: Харвест, 1999.
2. Осипова А.А. Общая психокоррекция: Учебное пособие для студентов вузов. – М.: ТЦ Сфера, 2004.
3. Психотерапевтическая энциклопедия./Общая редакция Б.Д.Карвасарского. – СПб.: Питер Ком,1998.
4. Сמיד Р. Групповая работа с детьми и подростками.– М.: Генезис, 1999. – 272 с.
5. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування і корекція: Навч. пос. – К.: Професіонал, 2005.
6. Яценко Т.С. Теорія і практика групової психокорекції: Навч. пос. – К.: Вища школа, 2004.
7. Заваденко Н.Н. Как понять ребенка: дети с гиперактивностью и дефицитом внимания. – М.: Школьная пресса, 2001. – 112 с.
8. Лютова Е.К., Моница Г.Б. Тренинг эффективного взаимодействия с детьми. – СПб.: Речь, 2000.
9. Тингей-Михаэлис К. Дети с недостатками развития: Книга в помощь родителям: Пер. с англ. / Под ред. Д.В. Колесова. – М.: Педагогика, 1988. – 240 с.

Семинар 6. Основні напрямки психокорекції (2 години)

План заняття

I. Теоретична частина.

1. Напрями психокорекції та їх специфіка застосування.
2. Техніки психокорекції за напрямками.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Захист навчального проекту.

Рекомендована література:

1. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия./Сост. К.В.Сельченко. – Минск: Харвест, 1999.
2. *Осипова А.А.* Общая психокоррекция: Учебное пособие для студентов вузов. – М.: ТЦ Сфера, 2004.
3. Психотерапевтическая энциклопедия./Общая редакция Б.Д.Карвасарского. – СПб.: Питер Ком,1998.
4. *Рудестам К.* Групповая психокоррекция. – СПб.: Питер Ком,1998.
5. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування і корекція: Навч. пос. – К.: Професіонал, 2005.
6. *Яценко Т.С.* Теорія і практика групової психокорекції: Навч. пос. – К.: Вища школа, 2004.

Семінар 7. Методи практичної психокорекції (2 години)

I. Теоретична частина.

1. Методи психокорекції та їх специфіка.
2. Особливості застосування психокорекції в спеціальній психології.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Захист навчального проекту.

Рекомендована література:

1. Абрамова Г. С. Практическая психология: Учебник для студентов вузов. – Изд. 6-е, перераб. и доп. – М.: Академический проект, 2001. – 480 с.
2. Дробинская А.О. Школьные трудности «нестандартных» детей. – 2-е издание. – М.: Школа-Пресс, 2001. – 144 с.
3. Заваденко Н.Н. Как понять ребенка: дети с гиперактивностью и дефицитом внимания. – М.: Школьная пресса, 2001. – 112 с.
4. Лютова Е.К., Моница Г.Б. Тренинг эффективного взаимодействия с детьми. – СПб.: Речь, 2000.
5. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия./Сост. К.В.Сельченко. – Минск: Харвест, 1999.
6. *Осипова А.А.* Общая психокоррекция: Учебное пособие для студентов вузов. – М.: ТЦ Сфера, 2004.
7. Психотерапевтическая энциклопедия./Общая редакция Б.Д.Карвасарского. – СПб.: Питер Ком,1998.
8. *Рудестам К.* Групповая психокоррекция. – СПб.: Питер Ком,1998.
9. *Смид Р.* Групповая работа с детьми и подростками.– М.: Генезис, 1999. – 272 с.
10. Тингей-Михаэлис К. Дети с недостатками развития: Книга в помощь родителям: Пер. с англ. / Под ред. Д.В. Колесова. – М.: Педагогика, 1988. – 240 с.
11. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування і корекція: Навч. пос. – К.: Професіонал, 2005.
12. *Яценко Т.С.* Теорія і практика групової психокорекції: Навч. пос. – К.: Вища школа, 2004.

Семінар 8. Групова та індивідуальна психокорекційна робота (2 години)

I. Теоретична частина.

1. Специфіка індивідуальної психокорекції.
2. Особливості групової психокорекції.
3. Динаміка групи.
4. Види корекційних груп.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Захист навчального проекту.

Рекомендована література

1. Абрамова Г. С. Практическая психология: Учебник для студентов вузов. – Изд. 6-е, перераб. и доп. – М.: Академический проект, 2001. – 480 с.
2. Берн Э. Игры, в которые играют люди. – М., 1983.
3. Бретт Д. «Жила была девочка, похожая на тебя...» Психотерапевтические истории для детей/ Пер. с англ. Г. А. Павлова. – М.: Независимая фирма «Класс», 1996. – 224 с.
4. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия./Сост. К.В.Сельченко. – Минск: Харвест, 1999.
5. Осипова А.А. Общая психокоррекция: Учебное пособие для студентов вузов. – М.: ТЦ Сфера, 2004.
6. Практикум по социально-психологическому тренингу. / Под ред. Б.Д.Парыгина. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2000.
7. Психотерапевтическая энциклопедия./Общая редакция Б.Д.Карвасарского. – СПб.: Питер Ком,1998.
8. Рудестам К. Групповая психокоррекция. – СПб.: Питер Ком,1998.
9. Сמיד Р. Групповая работа с детьми и подростками.– М.: Генезис, 1999. – 272 с.
10. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування і корекція: Навч. пос. – К.: Професіонал, 2005.
11. Яценко Т.С. Теорія і практика групової психокорекції: Навч. пос. – К.: Вища школа, 2004.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ТА ПСИХОКОРЕКЦІЯ СІМ'Ї

Семінар 9. Особливості психологічного консультування батьків та дітей (2 години).

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Специфіка консультування подружніх пар.
2. Технологія сімейного консультування батьків та дітей.
3. Консультування батьків з приводу проблем дитини.
4. Консультування дітей з приводу стосунків з батьками.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Захист навчального проекту.

Рекомендована література:

1. Алешина Ю. Е. Индивидуальное и семейное психологическое консультирование. – М.: Независимая фирма «Класс», 2000. – 208 с.
2. Байярд Р. Т., Байярд Д. Ваш беспокойный подросток. Практическое руководство для отчаявшихся родителей/ Пер. с англ. А. Б. Орлова. – М.: Просвещение, 1991. – 224 с.
3. Гиппенрейтер Ю.Б. Общаться с ребенком. Как? – М.: ЧеРо, 1998.
4. Дробинская А.О. Школьные трудности «нестандартных» детей. – 2-е издание. – М.: Школа-Пресс, 2001. – 144 с.
5. Карабанова О.А. Психология семейных отношений и основы семейного консультирования: Учеб. пос. – М.: Гайдарики, 2006.
6. *Кашапов Р.Р.* Практическая психология для родителей, или педагогика взаимности. – М.: АСТ-ПРЕСС КНИГА, 2003.
7. Кочюнас Р. Основы индивидуального и семейного психологического консультирования: Учеб. пособ. - М.: Ось-89, 2003.
8. Осадько О.Ю. Технології психологічного консультування. – К.: Ред. загальнопеда. газ., 2005. – 128 с.
9. Сатир В. Вы и ваша семья. Руководство по личностному росту / Пер с англ. – М.: Апрель Пресс, Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000.

Семінар 10. Особливості психокорекційної роботи з дітьми, підлітками та сім'єю (2 години).

години)
План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Категорії дітей, що потребують психокорекції.
2. Групова корекційна робота з дітьми та підлітками.
3. Психокорекція дитячо-батьківських та сімейних стосунків.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Захист навчального проекту.

Рекомендована література

1. Акименко Ю.Ф. Тренінг батьківської ефективності. Програма і методика проведення // Практична психологія та соціальна робота. – 1999. – № 6. – С. 21 – 28.
2. Байярд Р. Т., Байярд Д. Ваш беспокойный подросток. Практическое руководство для отчаявшихся родителей/ Пер. с англ. А. Б. Орлова. – М.: Просвещение, 1991. – 224 с.
3. Гиппенрейтер Ю.Б. Общаться с ребенком. Как? – М.: ЧеРо, 1998.
4. Дробинская А.О. Школьные трудности «нестандартных» детей. – 2-е издание. – М.: Школа-Пресс, 2001. – 144 с.
5. Заваденко Н.Н. Как понять ребенка: дети с гиперактивностью и дефицитом внимания. – М.: Школьная пресса, 2001. – 112 с.
6. *Кашанов Р.Р.* Практическая психология для родителей, или педагогика взаимности. – М.: АСТ-ПРЕСС КНИГА, 2003.
7. Лютова Е.К., Моница Г.Б. Тренинг эффективного взаимодействия с детьми. – СПб.: Речь, 2000.
8. Осадько О.Ю. Технології психологічного консультування. – К.: Ред. загальнопеда. газ., 2005. – 128 с.
9. *Осипова А.А.* Общая психокоррекция: Учебное пособие для студентов вузов. – М.: ТЦ Сфера, 2004.
10. Сатир В. Вы и ваша семья. Руководство по личностному росту / Пер с англ. – М.: Апрель Пресс, Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000.
11. *Смид Р.* Групповая работа с детьми и подростками. – М.: Генезис, 1999. – 272 с.
12. *Яценко Т.С.* Теорія і практика групової психокорекції: Навч. пос. – К.: Вища школа, 2004.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. БАЗОВІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЧНОГО
КОНСУЛЬТУВАННЯ**

Тема 1. Сутність психологічного консультування (4 години)

Завдання:

1. Визначити сфери застосування психологічного консультування та охарактеризувати його специфіку в цих сферах, обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).
2. Охарактеризувати умови ефективності позицій консультанта стосовно клієнта: позиція рівності; позиція «зверху»; позиція «знизу», обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 2. Процес організації бесіди (5 години)

Завдання:

1. Скласти схему процесу організації бесіди, обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).
2. Визначити можливі помилки консультанта, охарактеризувати їх обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 3. Технологія психологічного консультування (5 години)

Завдання:

1. Охарактеризувати основні комунікаційні прийоми консультанта в процесі бесіди з клієнтом, проаранжувати їх за частотою використання, обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).
2. Співвіднести консультативні прийоми з етапами бесіди, обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПРОБЛЕМНЕ ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ

Тема 4. Соціально-психологічне консультування осіб в кризових станах (5 години)

Завдання:

1. Визначити типи кризових ситуацій клієнта та специфіку консультативної допомоги. Основні параметри аналізу: мета, завдання, умови здійснення, особливості організації процесу, роль психолога. Обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).
2. Здійснити порівняльний аналіз екстреної психологічної допомоги, психологічного консультування, психотерапії. Основні параметри аналізу: мета, завдання, умови здійснення, особливості організації процесу, роль психолога. Обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 5. Психологічне консультування в межах телефону довіри (5 години)

Завдання:

1. Визначити переваги та недоліки телефонного консультування порівняно з безпосереднім. Обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).
2. Охарактеризуйте основні, на вашу думку, фактори суїцидальної поведінки та запропонуйте кілька основних способів її профілактики, обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПСИХОКОРЕКЦІЇ

Тема 6. Сутність психокорекції (5 годин)

Завдання:

1. Проаналізувати основні принципи психокорекції, проаранжувати їх за значимістю та запропонувати власний принцип психокорекції. Обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).
2. Визначити об'єктивні та суб'єктивні причини, коли фахівець не має права здійснювати психокорекційну роботу. Обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 7. Основні напрямки психокорекції (5 годин)

Завдання:

1. Ознайомитись з основними напрямками в західній корекційній практиці та підготувати

конспект зі схематичним змістом: суті напрямку, основні поняття, основні техніки. Вказати використані джерела (ресурси).

2. Виділити який з напрямів психокорекційної роботи вам найбільш імпонує та обґрунтувати ваш вибір.

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 8. Методи практичної психокорекції (5 години)

Завдання:

1. Проаналізувати один з методів психокорекції та створити його схему з урахуванням цілей, технік, умов, вимог до фахівця тощо. Обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).
2. Ознайомитись з методами психокорекції та визначити випадки ефективного застосування кожного з них. Обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

Тема 9. Групова та індивідуальна психокорекційна робота (5 годин)

Завдання:

1. Проаналізувати умови коли необхідно застосовувати індивідуальну, а коли групову психокорекцію. Обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).
2. Здійснити огляд різних видів корекційних груп. Визначити який тип груп вам найбільш імпонує та обґрунтувати вашу думку. Вказати використані джерела (ресурси).

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. СІМЕЙНЕ ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ

Тема 10. Особливості психологічного консультування батьків та дітей (5 години)

Завдання:

1. Вказати ситуації застосування психодіагностики в консультуванні батьків та дітей, обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).
2. Розробити схему-таблицю ефективних способів взаємодії батьків з дитиною в різні вікові періоди дитини (від народження до дорослого віку дитини). Обґрунтувати вашу думку, вказати використані джерела (ресурси).

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість

Тема 11. Особливості психокорекційної роботи з дітьми, підлітками та сім'єю (5 годин).

Завдання:

1. Проаналізувати та обґрунтуйте які особливості особистості людини можуть потребувати психокорекції у дошкільному, молодшому шкільному, підлітковому та юнацькому віці. Вказати використані джерела (ресурси).
2. Розробіть проект програми корекційної роботи з батьками, спрямованої на оптимізацію дитячо-батьківських стосунків. Вказати використані джерела (ресурси).

Форма подання: у вигляді схеми, таблиці, вільного опису.

Критерії оцінювання: змістовність, логічність, структурованість.

VII. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА (навчальний проект)

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового

матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентом ІНДЗ прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Психологічне консультування та психокорекція» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Завдання для індивідуальної навчально-дослідної роботи:

1. Розробити корекційну програму відповідно всім вимогам психокорекції. Програма повинна містити: актуальність, основні поняття та науковці що займались даною проблематикою, мету, завдання, контингент (вік, кількість), форму проведення (групова, індивідуальна, комбінована), умови проведення, обладнання, тривалість, методи та техніки психокорекції, очікувані результати, перевірку ефективності, додатки, список використаних джерел (20 балів).
2. Оформлення (5 балів):
  - Використання єдиного стилю оформлення.
  - Кількість сторінок 10-15.
  - Надруковано в форматі Word, розмір шрифту основного тексту 14 пт. (інтервал 1,5), в таблицях 12 пт. (інтервал 1).
  - Параметри сторінки: верхнє, нижнє та праве поле 1,5, а лівє 2,5.
  - Основні пункти з великої літери нового рядка та жирним шрифтом.
3. Презентація перед групою: змістовність, зрозумілість, орієнтація у матеріалі, цікавість, легкість сприймання, висловлювання власної думки, аналіз та узагальнення матеріалу. Тривалість презентації 5 хвилин. (5 балів).

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Основи психологічного консультування та психокорекції».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Психологічне консультування та психокорекція» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування лекцій	11

2.	Відвідування семінарських занять	10
3.	Робота на семінарському занятті	100
4.	Модульні контрольні роботи (1, 2, 3)	75
5.	Самостійна робота	110
6.	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	30
	Коефіцієнт = 5,6	336 = 60
	Іспит	40
Підсумковий рейтинговий бал		100

- У процесі оцінювання навчальних досягнень студентом застосовуються такі **методи**:
- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
  - **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; конспект, реферат.
  - **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

**Таблиця відповідності шкали оцінювання ECTS
з національною системою оцінювання в Україні та
Київського університету імені Бориса Грінченка (іспит)**

Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	За національною системою	Оцінка за шкалою університету
A	ВІДМІННО – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	відмінно	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок	добре	82-89
C	ДОБРЕ – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок		75-81
D	ЗАДОВІЛЬНО -посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	задовільно	69-74
E	ДОСТАТНЬО - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)		60-68
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	незадовільно	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань(умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни		1-34

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

І. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

• *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

• *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

• *Практичні*: вправи.

2) **За логікою передачі і сприймання навчальної інформації**: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) **За ступенем самостійності мислення**: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) **За ступенем керування навчальною діяльністю**: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- друковані тестові і контрольні завдання для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

XI. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Сутність психологічного консультування.
2. Принципи консультування.
3. Вимоги до консультанта.
4. Задачі та цілі консультування.
5. Роль відповідальності клієнта у консультуванні.
6. Позиції консультанта.
7. Засоби впливу консультанта у процесі консультування.
8. Типи клієнтів.
9. Організація консультативної бесіди: простір та час.
10. Сфери застосування психологічного консультування.
11. Підготовка до консультування.
12. Сутність методу бесіди.
13. Загальна характеристика етапів бесіди.
14. Знайомство як початок бесіди.
15. Мета та завдання бесіди.
16. Роль консультанта в бесіді. Формування запиту.
17. Розпитування клієнта та його фази.
18. Гіпотези консультанта.
19. Психокорекційний вплив в консультуванні.
20. Завершення бесіди.
21. Загальна характеристика технології психологічного консультування.
22. Вербальна комунікація.
23. Характеристики висловлювань консультанта.
24. Невербальна комунікація у ході консультування.
25. Аналіз емоційних переживань та їх акцентування.
26. Технічні помилки консультування та шляхи їх подолання.
27. Професійно важливі якості консультанта.
28. Техніки консультування.
29. Характеристика кризових переживань.
30. Охарактеризуйте поняття: катастрофа, надзвичайні та екстремальні ситуації, кризові ситуації та криза.

31. Екстерна психологічна допомога.
32. Основні психологічні підходи до подолання особистісного неблагополуччя.
33. Психофізіологічний підхід: профілактика стресових розладів.
34. Соціально-психологічний підхід: кризове консультування.
35. Особистісно-орієнтований підхід: розв'язання внутрішніх конфліктів особистості.
36. Специфіка психологічного консультування жертв насильства.
37. Специфіка психологічного консультування схильних до суїцидної поведінки.
38. Специфіка психологічного консультування осіб, які втратили близьких.
39. Організація консультативної телефонної допомоги.
40. Методологічні основи консультування по телефону.
41. Специфічне та загальне стандартного та телефонного консультування.
42. Стадії телефонного консультування та їх характеристика.
43. Методи впливу у телефонному консультуванні.
44. Поняття суїцидальної поведінки.
45. Діагностичні критерії суїцидальної поведінки.
46. Основні питання сімейного консультування.
47. Використання психологічної діагностики при консультуванні.
48. Особливості консультування подружніх пар.
49. Технологія сімейного консультування батьків та дітей.
50. Основне коло питань, що хвилюють батьків дошкільників.
51. Правила ефективної взаємодії та спілкування батьків з дитиною.
52. Психологічне консультування батьків молодших школярів.
53. Проблеми звернень батьків молодших школярів до консультанта.
54. Вирішення проблем підліткового віку шляхом консультування батьків.
55. Консультування батьків юнаків та дівчат.
56. Теоретичні засади складання психокорекційних програм.
57. Особистість фахівця у корекційній роботі.
58. Психоаналітичний напрям психокорекції.
59. Когнітивний напрям психокорекції.
60. Гуманістичний напрям психокорекції.
61. Поведінковий напрям психокорекції.
62. Трансактний аналіз у психокорекційній роботі.
63. Гештальттерапія у психокорекційній роботі.
64. Психодрама: сутність та техніка застосування.
65. Тілесно-орієнтована психокорекційна робота.
66. Ігрова терапія з дітьми.
67. Соціально-психологічний тренінг.
68. Арттерапія: зміст та напрямки роботи.
69. Психогімнастика: сутність, техніка, межі застосування.
70. Основи індивідуальної психокорекції.
71. Основи групової психокорекції.
72. Сутність поняття групова динаміка.
73. Особливості психокорекційної роботи з дітьми та підлітками.
74. Психокорекційна робота з сім'єю.
75. Техніки психокорекційної роботи.

ХІІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Абрамова Г. С. Практическая психология: Учебник для студентов вузов. – Изд. 6-е, перераб. и доп. – М.: Академический проект, 2001. – 480 с.
2. Алешина Ю. Е. Индивидуальное и семейное психологическое консультирование. – М.: Независимая фирма «Класс», 2000. – 208 с.
3. Глэддинг С. Психологическое консультирование : Учеб. пособ. СПб.: Питер, 2002.
4. Горностай П. П., Васильковская С. В. Теория и практика психологического

- консультирования: Проблемный подход. – Киев: Наукова думка, 1995. – 128 с.
5. Карабанова О.А. Психология семейных отношений и основы семейного консультирования: Учеб. пос. – М.: Гайдарики, 2006.
  6. Кочюнас Р. Основы индивидуального и семейного психологического консультирования: Учеб. пособ. - М.: Ось-89, 2003.
  7. Малкина-Пых И. Г. Экстремальные ситуации. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 960 с. – (Справочник практического психолога).
  8. Меновщиков В. Ю. Введение в психологическое консультирование. - М.: Смысл, 1998.-109 с.
  9. Методы эффективной психокоррекции: Хрестоматия./Сост. К.В.Сельченко. – Минск: Харвест, 1999.
  10. Моховиков А. Н. Телефонное консультирование. – М.: Смысл, 2001. – 494 с.
  11. Немов Р.С. Теория и практика консультирования.: Учебник СПб.: Питер, 2002
  12. Осадько О.Ю. Технології психологічного консультування. – К.: Ред. загальнопеда. газ., 2005. – 128 с.
  13. Осипова А.А. Общая психокоррекция: Учебное пособие для студентов вузов. – М.: ТЦ Сфера, 2004.
  14. Психология экстремальных ситуаций для спасателей и пожарных / Под общей ред. Ю.С. Шойгу. М.: Смысл, 2007. - 319 с.
  15. Психотерапевтическая энциклопедия./Общая редакция Б.Д.Карвасарского. – СПб.: Питер Ком, 1998.
  16. Рибалка В. Психологічна профілактика суїцидальних тенденцій проблемної особистості / Рибалка Валентин. – К. : Шк. світ, 2009. – 128 с.
  17. Рудестам К. Групповая психокоррекция. – СПб.: Питер Ком, 1998.
  18. Сальникова Л. С. Телефон доверия. – М.: Знание, 1990. –192 с.
  19. Сמיד Р. Групповая работа с детьми и подростками.– М.: Генезис, 1999. – 272 с.
  20. Цимбалюк І.М. Психологічне консультування і корекція: Навч. пос. – К.: Професіонал, 2005.
  21. Яценко Т.С. Теорія і практика групової психокорекції: Навч. пос. – К.: Вища школа, 2004.

Додаткова:

1. Акименко Ю.Ф. Тренінг батьківської ефективності. Програма і методика проведення // Практична психологія та соціальна робота. – 1999. – № 6. – С. 21 – 28.
2. Байярд Р. Т., Байярд Д. Ваш беспокойный подросток. Практическое руководство для отчаявшихся родителей/ Пер. с англ. А. Б. Орлова. – М.: Просвещение, 1991. – 224 с.
3. Берн Э. Игры, в которые играют люди. – М., 1983.
4. Бретт Д. «Жила была девочка, похожая на тебя...» Психотерапевтические истории для детей/ Пер. с англ. Г. А. Павлова. – М.: Независимая фирма «Класс», 1996. – 224 с.
5. Васелюк Ф.Е. Психология переживания. Анализ преодоления критических ситуаций. – М.: МГУ, 1984. – 200 с.
6. Васьковская С. В., Горностаев П. П. Психологическое консультирование: Ситуационные задачи. – Киев: Вища шк., 1996. – 192 с.
7. Гиппенрейтер Ю.Б. Общаться с ребенком. Как? – М.: ЧеРо, 1998.
8. Дробинская А.О. Школьные трудности «нестандартных» детей. – 2-е издание. – М.: Школа-Пресс, 2001. – 144 с.
9. Заваденко Н.Н. Как понять ребенка: дети с гиперактивностью и дефицитом внимания. – М.: Школьная пресса, 2001. – 112 с.
10. Карандашев В. Н. Психология. Введение в профессию. М.:Смысл, Академия, 2008. – 512 с.
11. *Кашанов Р.Р.* Практическая психология для родителей, или педагогика взаимности. – М.: АСТ-ПРЕСС КНИГА, 2003.
12. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах: Навч. пос. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2006.

13. Лютова Е.К., Моница Г.Б. Тренинг эффективного взаимодействия с детьми. – СПб.: Речь, 2000.
14. Марголис А.А., Коновалова И.В. Критерии профессиональной компетентности педагога-психолога // Психологическая наука и образование. 2010. №1. – С. 13-20
15. Маркова А.К. Психология профессионализма. – М.: Теис, 1996. – 308 с.
16. Практикум по социально-психологическому тренингу. / Под ред. Б.Д.Парыгина. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2000.
17. Сатир В. Вы и ваша семья. Руководство по личностному росту / Пер с англ. – М.: Апрель Пресс, Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000.
18. Тингей-Михаэлис К. Дети с недостатками развития: Книга в помощь родителям: Пер. с англ. / Под ред. Д.В. Колесова. – М.: Педагогика, 1988. – 240 с.